

ingen Ting kunne, og som altsaa skulle have en særegen, aparte Undervisning, som det er Læreren umuligt at give sammen med de andres Undervisning. Da kunde man, naar der kom en Lærerinde ved Skolen, give dem saadan noget som Anstuellesundervisning. Om man end ikke vilde gaa saa vidt, som man for Eksempel er gaaet i Frankrig, at man vilde begynde den første Undervisning med Børnehaver, saa er det dog sikkert nok, at det er en Anstuellesundervisning, vi skulle have. Børnene komme jo med den største Nyssgerrighed til Skolen, det er jo noget, vi kende, men vi vide ogsaa, hvor lidt den kan blive tilfredsstillende efter den Ordning, som her er skildret, og som er Skolens sande Brøst. Det er umuligt at komme frem, naar dette ikke forandres, men forandres det, vil der være bundet meget. Nu er det min Overvisning, at i den Henseende vil dette Lovforslag ikke hjælpe os, idet der, som jeg har nævnt, kun er meget saa, ganske enkelte — og der vil her trænges til mange — som ville gaa ud til disse Bogeskoler, fordi Lønnen er for lille. Det er 600 Kr., man har sat, og jeg vil end ogsaa bede den ærede Minister for Sagens Skyld om ikke at være alt for principmæssig paa dette Punkt; han maa tage noget Hensyn til Egnenes forskellige Bestaaffenhed. Det er muligt, at det ikke er for meget paa Verne eller i frugtbare Egne, men i Hedeegne og i Sogne, hvor man er daarligt stillet, hvor man ligefrem er overbebyrdet, maa man ikke forlange, naar der er Nedebønhed til at gaa fremad, at det altid absolut skal være 600 Kroner. I disse Egne kan der nemlig ogsaa leves billigere, end der kan i de mere civiliserede Egne. Jeg under Lærerindeerne fuldt ud, saa vel som nogen, saa meget som muligt, men man maa heller ikke forlange det umulige af Kommunerne. Jeg tror altsaa ikke, at dette Forslag vil hjælpe os, simpelt hen fordi det bliver for saa Lærerinde, og ogsaa af den anden Grund, at de blive saa vel uddannede, at de ville blive søgte i København og i Købstæderne, hvor der endnu er Plads til mange flere, og hvor de fortrinnsvis ville foretrække at drage hen.

Jeg tror saaledes ikke, at man skal vente sig noget af det. Den ærede Minister sagde ogsaa ved Forelæggelsen, at hans Forslag var ikke saaledes ubelukkende beregnet paa den ene Slags Lærerinde, at han ikke meget godt kunde tænke sig, at man forenede Bogelærerindeernes Uddannelse dermed ved samme Seminarium eller samme Statskole. Hans Forslag var, som han udtrykte det, et baade

faa bægge Dele derved. Men jeg er meget tilbøjelig til at give den sidste ærede Taler Ret i, at det ikke er heldigt. Jeg er bange for, at dersom man lægger bægge Dele sammen paa samme Sted, saa at det bliver baade for Bogeskolelærerinde og for dem, der skulle have flere Kundskaber, vil der kun til Bogeskolelærerinde blive tilbage dem, der ikke kunne komme frem, ligesom det ved Latinskoler, der tillige ere Realskoler, kun bliver dem, der tage Realklassens Examen, der ikke ere i Stand til at gaa videre, det bliver mange Gange kun Efterløjerne, som maa nøjes med Præliminæreksamen. Jeg er noget bange for, at det her vil komme til at gaa paa en noget lignende Maade, saa at det bliver de mindre dygtige eller de mere fattige, der sige: nu have vi ikke Raad til at gaa videre, vi maa nøjes med det mindre og saa gaa ud. Dette betragter jeg ikke som heldigt. Jeg erfender til fulde, at den Undervisning, de skulle have, væsentlig skal være praktisk. Det er ikke Kundskab, som det her kommer an paa, derimod er det netop Kærligheden, Begejstringen, det barnlige Sind, Anstuellesen, kort sagt det praktiske, der skal til, jeg vil ikke sige udelukkende, men i en saa væsentlig Grad, at man ikke maa sammenblende den Skole, hvor disse Egenskaber kræves, med en Skole, der tillige er en Kundskabskole. Jeg frygter i hvert Fald for det, men det hører jo til de Ting, vi kunne overveje hyderligere under Sagens fortsatte Forhandling.

Ved denne Sag her er der altsaa i mine Tanker flere Spørgsmaal at overveje, og da først det, om man trænger til en saadan Statskole for Kvinder. Jeg forstaaar saa særdeles godt, at den ærede Minister kan ønske at høre Rigsdagens Mening, om det er bedst, at den sættes i Forbindelse tillige med en Bogelærerindestole, eller om man skal stille dem ad, om man overhovedet skal have en saadan Skole, eller om man skal sige som saa: Ja, ganske vist vide vi, at vi i den Henseende ikke staa paa Højde med andre Lande, der have Lærerindestoler, men vi kunne ogsaa nok for en enkelt Gangs Skyld have Lov til at gaa vore egne Veje, lad os støtte den private Undervisning, lad os se, om vi ikke kunne finde en dygtig Mand til en Skole for Bogelærerinde, som Staten saa skulde støtte noget og have Tilhjul med, det var ogsaa en Vej, man kunde gaa for Bogelærerinde's Uddannelses Vedkommende. Den vilde utvivlsomt blive adskilligt billigere, men skulde den blive ringere, er Billigheden ikke for mig i den Grad afgørende, at jeg ikke skulde kunne gaa med til at tage en Statskole for Bogelærerinde,